

Latweeschu Awises.

48. gaddagahjums.

No. 13.

Treschdeenâ, tanni 26. Merzâ (7. Aprili).

1869.

Latweeschu Awises lihdj ar faween veelikkumeem makfa 1 rubli fudr. par gaddu. Kas uf fawu wabru awistles 24 effemplar, wehl weenu dabubs klacht parwelts. Ja-awstelle: **Zelgawâ** Latw. awischu nammä pee **Zanischewski**; — **Rihgâ** pee **Daniel Minus**, teätera un wehwera eelas stibri, pee fw. Zabna basnizâs jaunata mahzitaja **Mueller** un pee **Dr. Buchholz**, leelâ **Aleksander**-eelâ Nr. 18. — Wiffi mahzitaji, skohlmeistert, pagajta walditaji, skribweri un zitti tautas draugi teel subgti, lai lassitajeem apgabda to awistleschannu. — Redaktora adresse irr: „Pastor Bierhoff, Schloß pr. Riga.“

Rahditajs: Schodeen. Waldibas pawehles un issluddinaschanas. Politikas wabrflats. Dschadas finans. Preeksch deenitneezehm. Nobtiza finans. Wisjaunatahs finans. Sluddinaschanas.

Schodeen.

50 gaddi irr pilni un pagahjuschi no tahs deenas, ka aismigguschaj's Keisars **Aleksanders I.** tanni 26. Merzâ 1819 irr apstiprinajis to **Widsemmes** ritterschafstei atwehletu spreedumu, ka **Widsemmes** semneekem ja-aidohd brihwestiba, un ka dsimtsbuhjchana **Widsemme** janozell. Tanni 6. Januâri 1820 ta brihwelajschana tikka issluddinata **Rihgâ**, **Zehlaba** basnizâ, kur wiffi **Widsemmes** waldineeki un **Latweeschu** un **Iggauu** fuhititi bij **sapulzejuschees**. Uf augntakas **Widsemmes** waldibas pagehreschannu un no ritterschafstes kuller ta **Zehlaba** basniza jo brangi bij ispuhschfota ar eglu-salkumu un fwezzehm; ta dseedafschana tikka waddita no ehrgelchm un basubnehm. Papreeksch wiffi **Widsemmes** waldineeki, fuhititi un teefas bij **sapulzejuschees** pilli, **Keisara** sahlâ; no turrenes winni wiffi reisa zits pakkal zitta aishghja uf basnizu, kur abbi **Zehlaba** basnizas mahzitaji winnus gaidija. Ar pulkstenu swannischannu un ar ehrgelu spehleschannu apfweizinati, tee augstee waldineeki, teefaslungi un tee fuhititi nofehdahs widdus-gangim par abbahtm pufsehm; wiffu kristigu tizibu mahzitaji un gimnasijas un zittu skohlu skohloraji nofehdahs altara kohri. Maktigi falla, tadeht wiffas runnas bij japa-ihfina. Pulksten 120s generalsuperdente **Dr. Sonntag** tohs **sapulzetus** apfweizinjaja ar to 100. **Dahw.** dseefmu, **Zehlaba** basnizas wirsmahzitaj's luhdja **Deemu**; pehz nodseedatas dseefmas generalgubernators, markih' **Paulucci** (fauzi: **Paulutschi**), kas arri bij klacht, tam prokureerim **L. v. Cube** pawehleja preekschlasficht **Keisara** apstiprinaschanas-rakstu, lihdj ar usajzinaschannu, laj firfnigi un dsikli pateizahs. **Rihgas** semmesteesas*) preekschfehdetaj's (**Randrichter**) von **Grothufs** to paschu tad islassija pa **Latwiski** un **Tehrpatas** semmesteesas preekschfehdetaj's pa **Iggauniski**. Kad atkal dseesma bij dseedata, tad generalsuperdente no spreddika-krehfla tohs semneeku fuhititus usrunnaja papreeksch **Latweeschu** un tad **Iggauu**

walldâ, un nu winsch to spreddiki fazzija par **Dahw.** ds. 100 p. 3: „**Tas** **Kungs** muhs irr darcijs, un ne mehs paschi, par faween laudihm un par fawas gannibas awihm.“ **Generalsuperdente** pehz scheem wahrdeem mahzija to pateesibu: „**Tas** **zilweks** **peederr** **Deewam**.“ **Zeizejs** rahdija, ka **zilweks** nepeederr, nei tumfchahm warrahm, nei aklai laimej, nei pat's sewim, nei faween pascha spehkeem un kahrtahm, nei fawam liktenam, bet ka **Deewam** winsch peederr ar wiffu fawas buhschanas gallamehrki, un ka **zilweks** irr nolikts appaksch bauflibu un mihlestibu, ta winsch arri eeksch schihm abbahtm leetahm peederr **Deewam**. Tadeht **zilweks** **zilwekam** nedrihkscht peederrecht par pascha ihvaschumu; jo zaur to winsch paleekoht par weenu nedfshwu leetu jeb mantu. Talab laj preezajamees par scho deenu. Laj gan pagahjuschas gaddufimtenes krehfliba apfedsa arri muhsu semmi, neflatti fimees atpakkal dusmodamees un nopuhidamees, bet laj skatamees uf to ata ufuschu aufekli! Laj flawejam ta pasautu **Walditaja** schehligas nolikschanas. Preeksch lahdeem 600 gaddeem (1238) tas pawesta fuhitits **Wilhelm**, **Modenas** bislaps welta effoht publejees to no-greest, ka tee jauni kristitee **Widsemmes** pagani no brunneekem netiktu padarriti par dsimts-laudihm; taggad **Deews** atkal weenu wihru no **Modenas** effoht atsuhitije, kam ta leeta labbaht isdemufees, jo generalgubernators **Paulucci**, dsimms **Italeetis** no **Modenas** stipri peepalihdsejis pee dsimtsbuhjchanas atmeschanas. Arri ta brahludraudse pateizibu effoht pelnijuse zaur to; ka winna semneekus preezinajuse ar **Deewwahrdeem**, un ka dauds mahzitajeem un muishneekem firdi eesildijuse, ka schee jahluschi publetees pee behruu skohloschanas. Arri tohs wihrus generalsuperdente wehl peeminneja, kas jau 55 gaddus atpakkal (1765) uf **Widsemmes** landtageem jahluschi fataisficht, gattawoht un usbildeht to brihwelajschannu. Kad wehl paschu augstu **Keisari**, **Aleksanderi I.**, to taisnibas un spehka wihru bij peeminnejis, tad generalsuperdente beidscht ar preeku rahdija uf tahm nahlamahm deenahm, kur ta gaisma, kas taggad uslekluse pee **Baltiskas** juhreas mallas, arri turp aissphdehs, kur kalposchanas tumfiba wehl apfeds miljonus zilweku. — Ta **Sonntags**

*) **Widsemmes** semmesteesas (**Randgerichte**) irr lihdfigas kurjemmes wirspilsteefahm.

runnaja. Tanni 12. Merzâ 1820 ta brihwlaifchana tad wehl tikka isfluddinata un fwinnetta wiffas Widsemmes basnigâs, fur tee muischneeki libds ar faweem brihwlaifsteem semneekeem sapulzejahs ap Deewwahrdeem.

Generalsuperdente Sonntag pilnu taisnibu bij fazzijis: tas au fekkis, jeb ta rihtablahfima toreis gan ataufa, bet wehl pilna deena nebij Widsemme. Paprecksch wehl dauds tumfschi mahkonî un padebbeschi Widsemmei usnahza, un ir taggad mums faule arri nespihd weenumehr. Bet Alefandera I. darbs irr gahjis us preekschu. Alefanderis II. mums dewa tohs jaunohs pagasta liktumus, un winsch teem miljoneem, kas laj gan no mums us rihtapussi dschwodami, tomehr toreis wehl stahweja kalposchanaâs tumfiba, nu arri eedewa brihwlaifchanaâs gaisminu, kas paprecksch bij usleklufe Kreeuwalsts wakkarapuffe, muhsu juhmallas mihta semmitê, Kursemmê, Widsemme, Jggauensemme. Bet ka toreis ir pee mums wihru netruhla, kas to gaismu gattawoja: wezzajs Widsemmes generalsuperdente Fischer, wezzajs Stender, Aiskraukles barons Schouls, Garlieb Merkel, generalsuperdente Sonntag, tee generalgubernatori Brown un Paulucci, — ta schinnis beidsamôs 50 gad-dôs arri Widsemme un Kursemmê wihru netruhla, kas to gaismu wedda us preekschu: graf Mellin, Foelkersahm, Dettingen, von der Necke, graf Schumalow, un atkal bislaps Ullmann, Zirawas mahzitajs Wolter, bislaps F. Walter, Panteniüs, Schulz, Reiken, Bielenstein, Leitan, Duensberg, G. Allunan, katre sawâ weeta, pehz sawa mehra un pehz sawas labbasapraschanaâs. Laj tad ir mehâ schodeen to deenu ta fwinnam, ka muhsu tehwi to darrija 50 gaddus atpakkat: gaisma, weenprahhibâ, zerriba! Laj nesehjam paschi sawâ starpâ nemeera fehllu, bet meera fehllu; laj zits zittam ne-atprassam: „no lahdas kautas tu effi?“ — bet: „waj tu mihle gaismu?“ Laj nesfattamees atpakkat ar dusmibu waj nopuhschannu, bet laj dsennamees us preekschu ar weenprahhibu un zerribu; jo patâ Deews wehltahs pafaules walda ar to paschu schehlastibu, ka 50 gaddus atpakkat. Bet laj pareisi glabbajam to dahrgaku mantu, to Deews mums ustizzejis: tohs flaidrus Deewa wahrduâ! Ar teem muhsu tehwi-tehwi irr eepreezinajuschees tannis tumfschôs wehrgoschanaâs laifôs — un irr isglahbli, pee teem laj ir mehâ turramees un tohs saweem behrneem laj flaidrus atstahjam pakkat:

Teem Deewa wahrdeem nebuhs rint,
Laj traffo, kam tihl traffoht:
Deews sawai laiwai neliks grimt,
Glâhbs to waj wahrdu fakloht.
Gribb tee muhs semmê kaut,
Jeb muhsu leetas kaut, —
Laj noteek Deewa prahts,
Teem labbums buhs nekahds:
Mums debbes-manta paliks! —

Waldibas pawehles un isfluddinafchanaâs.

Baltiska domehnu-waldiba zaur Kurs. gub. aw. Nr. 22 isfluddinajuse, ka tanni 31. Merzâ un 4. Aprili sch. g. torgus noturrehs, fur us 12 gaddeem isdohs us arrenti:

	Isrehkinata rentes summa.	
Jaun-Zelgawas aprinki:		
Behtera-muischu pee Walleâs	162 r.	6 f.
Sezzene	1182 "	41 "
Kahrflu m.	444 "	99 "
Bauskas aprinki:		
Brigges-Baskaues m.	319 "	1 "
Kuldigas aprinki:		
Leela Zeezere	579 "	25 "
Dhscheneeku m.	494 "	25 "
Grikkes m.	338 "	73 "
Atschkirti obroka-gabbali:		
Sezzenes uhdens judmallas	222 "	65 "
Leelas Zeezeres Alschukrohgs	54 "	87 "
Grikkes muishas Grikukrohgs	144 "	76 "
" " Sedlukrohgs	63 "	74 "

Kurssemmes Ewangeliska-Lutteriska konsistorija zaur scho wisseem dohd sinnah, ka sawu pirmu pawaffaras-juridika (pilnigu sehdeschannu) nolikkufe us to laifu no 28. Aprila libds 8. Mai sch. g. Zelgawas pilli, 7. Merzâ 1869. Nr. 438. (I Kurs. gub. aw. pahrtulkohts.)

Kurssemmes gubernijas waldiba zaur scho wisseem dohd sinnah, ka Kurssemmes gubernatora lungs tanni 10. Merzâ pee sawas aifreisofchanaâs us Behterburgu eeksch deenestalectahm, to Kurs. gubernijas waldifchannu irr nodewis tam wihzegubernatora fungam, ihstenam stahtsrahtam baron Seyking. Nr. 255. (I Kurs. gub. aw. Nr. 21. pahrtulkohts.)

Baltiska domehnu-waldiba zaur Wids. gub. aw. Nr. 29 isfluddinajuse, ka tanni 31. Merzâ un 4. Aprili sch. g. torgus noturrehs, fur us arrenti isdohs:

us 16 waj 40 gaddeem:

Widsemme, Behfes aprinki:		
to muishu Klawekaln, isrehkinata flaidra rentes summa irr	1067 r.	94 f.
zittas nodohschanaâs	277 "	10 "

us 12 gaddeem:

Kursemmê, Nispottes aprinki:		
to muishu Walteku pills, isrehkinata rentes summa irr	369 "	38 "
Bauskas aprinki:		
Medemmuishu (Wittwenhof), isrehkinata rentes summa irr	268 "	24 "

Politikas pahrsfats.

Schinni azzumirkli nu gan par wissu Ciropu ahrigs meers walda, un nau neweena weeta, fur zilweku affinis

tittu isleetas zaur kaxxa-cerohscheem. Bet affins-kaxxa weeta par to atkal tas tintes un rakstamu spalwu karsch irr jo stips. — Gan nau nelahda nelaima, ja kahdi d'fiski mahziti wihi us papihra karrojahs par sinnamibas leetahm, un kad weens raksta, ka faulei stekkes gaddahs, kas rahdoht, ka faule paleekoht arween aukstaka, kamehr zits atkal tam prettikarrodams, brehz, ka faule nepaleekoht aukstaka. Zaur tahdu kaxru til zilweku sinnamiba ees us preekschu. Bet kad weenas walts awischneeki karrojahs ar zittas walts awischneekem, un kad paschas waldibas zaur sawahm awisehm arri karrojahs lihds: tad tas nau labbi, un tad tas warr notikt, ka paschas tahs waldibas ar to tintes-kaxru til d'fiski eenihstahs un sapohschahs sawa starpä, ka beidsiht tas tintes un spalwu karsch warr palikt par affins-un sohbinu-kaxru. — Tä taggad starp **Austreeschu** un **Prufschu** awisehm tas tintes-karsch paleek arween' bahr-gahks, un dee'mschehl paschu ministeru awises arri janzahs starpä un sakohschahs jo deenas jo wairahf. Austreeschi pirmee ussahka; Prufschu no eesahkuma mas ko rehkinaja Austreeschu naidigu un errigu rakstichanu, til ka pasmejahs. Bet kamehr dabu manniht, ka Austrijas ministeri arri eet starpä un Austrijas waldiba teem isd'fichteem Hannoveres un Hessenes zitreisigeem waldineekem atkaj Prufschus lammoht un dumpi wahrht pret scheem. — te arri Bismarck nemm spalwinu rohkäs un ar sawu gudru prahtu faraksta rakstus, ko eeleek Prufschu awises un kur Austreescheem zell preekschä gauschi nepatikhamaas leetas, ka p. pr.: Austreeschi ne-effoht ustizami, Austrijas waldiba gan sakloht, ka meeru gribboht ar Prufscheem, bet tä darroht, ka buhtu gattawi us kaxru. Prufschis ahtrahf nelahdu draudsihu ar kaiminy newarroht turreht, kamehr schis nesahloht atkahptees no Prufschu eenaideekem u. t. j. pr. — **Frantschu** awises gan arri eet Prufscheem wirsi, bet scheem Bismarck lihds schim wehl greech zellu, fazzidams, ka Frantschu awischneeku padohms ne-effoht keisara padohms. Bet gudrajs Napoleons nesalka neko; winnam mahjas dauds darba. Behrn' zaur jaunu likkumu laudihm tikka atwehlehts, ka drihtsoht sapulzetees ar polizejas sinu un farunnatees par sawahm waijadsihahm. Te nu Parisneeki ildeenas sahlf sapulzetees un runnaht, ka waijagoht zittas waldibas, keisars effoht ja-idsenn, wissu baggatu lauschu nauda un monta wisseem effoht ja-isdalla weenadi, lauliba un tizziba pawissam effoht ja-atmett un zittus tahdus padohmus wehl. Napoleons papreeksch scheem likka plahpant zil gribb, lihds kamehr wissi meerigati lautini paschi isbihjabs un sahla brehkt, ka waldiba patte preeksch sawahm azzihm leekoht dumpi wahrht. Ku Napoleons sawus pawalstneekus zaur to libbi fabaidiis, ka tahdeem traffotajeem bij lizzis runnaht, taggad schohs tehwinus leek zetuma, sinnadams, ka zitti nu par to preezajabs un eet us waldibas pussi, bihdamees ka tee traffotaji katram, kam kahds graffis, nenogreesch rikli. Us waffaras pussi Napoleons lihds ar keisareni un dehlü gribboht braukt us

Korsiku, no turrenes winnu familija zehlfuees un kur Napoleons I. bij d'simms 100 gaddus atpakkal; no turrenes ta smukka keisarene ar dehlü buhschoht aibraukt us Rohmu swehto tehnu apmekleht, un schis to prinzi buhschoht uszelt par Rohmas gobdabirgeri. **Italijas** kehniensch arween' wairahf sadraudsihahs ar Austrijas keisari, un rahdahs pateesi, ka schee abbi kahdu fleppenu draudsihas-norunnu salihkufchi ar Napoleonu. — **Spanijas** kortes laikam Portugales kehniina tehnu Fernando iswehlehs par sawu kehniinu, jehschu wezajis Don Fernando lihds schim prohtoht teikt, ka to krohni nebuhschoht peekemt. Bet redsehs, ko teiks, kad buhs iswehlehts. Kubas fallä tas dumpis pret Spaneeschu pahrwaldibas paleek arween' masahks.

Daschadas sinnas.

No eelschwalts.

Bee **Zelgawas** tanni 6. Merzä leddus Leeluppe stipri gahja, un uhdens-straume to plohsu-tiltu peegrubda pee mallas; tanni 7. Merzä pehz pusdeenas uhdens bij fazehlees ar 7^{1/2} pehd. augstahks, Leeluppe jau no rikta bij tihra no leddus, un tahda wihs warr zerreht, ka leddus-eeschana irr pabeigusees; tanni 8. Merzä uhdens bij fazehlees lihds 8^{1/2} pehd., bet tanni 10. atkal bij atrittis lihds 6 pehd. pabr eerastu angstumu. Bee **Slohkas** pilsehtina leddus kustejahs tanni 8. Merzä, un to paschu deen' arri isnehmuschi Leelupes tiltu, tanni 9. un 10. Merzä leddus arri us leijas pussi wierzaur isgahjis un uhdens mas ko bij fazehlees; tanni 14. Merzä pee Slohkas tiltä atkal stahw gattawä. Tanni 12. Merzä pirma seh-gellaiwa mumä aibrauzä garram.

Bee **Rihgas** tanni 7. Merzä leddus Daugawa bij sagruhdees un us nowakkaru sahka eet; bes weena schaura strehka pee kreisaja krasta, Daugawa driht bij tihra no leddus, bet pee Ilgezeema leddus atgrubdahs pret fallahm; tanni 8. Merzä leddus ir schi dabuja zellu, tanni nakti us 9. Merzu uhdens fazehlahs ar 1 pehdu par eerastu angstumu, un dauds leddus nu nonahza no angshenes. Dampfluggi jau braukaja schurp, un turp. Kahdi 3 zilweki, kas bes apdohma eelsch tahm beidsamahm deenahm usgahja us leddu, irr noslihkufchi. Tad schogad patte Leeluppe un Daugawa zaur uspluhschanu nelahdu nelaimi nau padarrijschahs, leddus isgahja ar wissu gohdu; kur nelaima notikka, tur ta irr notikkuse zaur paschu lauschu wainu. Dampfluggi arri jau sahlf eet starp Rihgas un Slohkas. — Rihgas lohpu-aistahwetaju beedriba irr nospreeduse, ka schihs beedribas lohzehti nebuhschoht braukt ar tahdeem fuhrmanneem, lam sirgi irr wahji, klibbi, slimmi, waj slikti eesuhgti. Rihgas eedsihwotaji no tahs beedribas teel usajinati, laj tapat darroht.

Behterburgä tanni 10. Merzä tas Lotweeschu Jesus draudses mahzitajs Karl Schilling aismigga eelsch ta

Kunga. Slohkas un Dubbeltu draudsē, kur wünsch sawā kandidata-laiķā isturreja sawu prohweš-gaddu, wünsch wehl pee dauds draudsēs-lohzeļkeem un pee mahzītaja stahw mihtā, labbā peeminā. Laj Deews Kungs eepreežina to jaunu atraitni un tohs masohs bahrinūs.

Ceļš Rig. Zeitung Nr. 65. taggadin tā lafšu, ka ķeisariķka gohdiba weenu jaunu liķkumu apstiprinājuše par Baltiķku guberniju krohna-semnēeku buhščanu. Šchis jaunajs liķkums jo eewehrojams; bet tadehl, ka nu it ihšs, tad šchoreis winnu wehl newarru eelikt Latw. Awišēs; lihds tā wianu buhšču pohrtulkojis, tad tuhliht winnu liķšču drukkah. Šchē tik gribbu teikt, ka ta rente wiķseem krohna-muiķchu fainneekēem irr iķrehķinata preeķšč Kursemmes uš 557,000 rub., preeķšč Widsemmes uš 260,000 rub. un preeķšč Iggauņsemmes uš 4,000 rub. — 6 gaddu laiķā wiķši krohna-pagaķti no jauna tiks regulēreti, un tad wiķseem krohna-semnēekēem tiks atwehlehts fawas mahjas uš dšimtu nopirkt tāhdā wiķšē, ka to mahju renti ušluhohs par 4% no ta maksājama kapitāla, prohti no it 4 rub. rentēs pirzejam buhs jamakša 100 rub. kapitāla, bet to drihķstehs iķdarriht eelšč 49 gaddeem zaur to, ka iķgaddus jamakša 5½% no kapitāla. Tad nu laiķam weenreis ta weltiga zerriba pee mums suddihš, ka augstajs krohņis wiķšu semmi iķdalliķchoht kalpeem, un ka tee fainneeki, kas fawas mahjas jau nopirkuķchi uš dšimtu, zetihs ūahdi. — Kad ta rentēs-buhščana un zematu pirķščana weenreis buhs ūaidra, tad warram zerreht ka daščadaš ūarpibas pee mums beigķees, kas taggad wehl irr kaķjās. — Deews ūwehti Keisari! —

Zaur Rihgu tanni 7. Merzā kaķdi 6—700 Kursemneeki iķbrauza zaur, kas aiķgabja uš Simbirķku uš to kontrakti, kas Latw. Aw. Nr. 12 bij laķama. — Taggad atkal weens mas pulziņšč Rihgā gaddiķees, kas atkal pats uš sawu rohku gribboht eet uš Mohilewi. — Iggauņi, kas bij taiķiķķeēs prohmi eet, nahķ mahjās, Widsemneeki pat grehtā gaddā paleek mahjās sawus 50 gaddu brihwibas ūwehtikus ūwinneđami. Laj ūehliķigajs Deews nu arri mihtai Kursemmei weenreis dohtu uorimščanu un meeru!

G. B.

No Rihgas. Zaur wiķsaugķtaku pawehli no 24. Februāra tas walķs-muiķchu walđitajs eelšč Wjatķas gubernijas, ūabķerahķs Stange irr pahzēlķs uš Rihgu par Baltiķķas domehnu-walđibas walđitāju. (Rig. Z.)

No Tulkuma pusses. Tanni 14. Febr. kaķda ūeewina, kam wiķrē lihds tā nomirķis, aiķgabja pee ūaweem raddeem palihđsibas luhgt pee aiķmigguķcha drauga glabbaščanaš. Raddi tai nabaga ūeewinai eedewa preeķšč waiķadķibas, un bes ta wehl no ūehlaķķibas peedewa klahķt, ziķ ūchi warreja panest. ūeewinai ar sawu neķamo uš mahjam eijoht, 2 zellawihri brauķķchus winnu panahza un it miķli ušķlubbinaja, laķ ūeewina ūehķchoht klahķt. buhķchoht winnas pawest kaķdu gabbalinu, ka laķ kaķjas atpuhķķahs. ūeewina patenķinaja par labbu ūirdi, un

sawu neķamo kammanāš eelķķufe, patte arri eehķdahs. Gabbalu pahraukuķchi, uš weenreis kammanas apģahķchabē un nabaga ūeewina iķriht ahra, bet tee brauķķēi ūagrabba lectas, ušķahwa ūirgam un aiķķrehķja prohmi! — Gan ūeewina ūauza un breķja: „Pagaideet! — atdoħđat mannu neķamo!“ — bet tee putni bij prohjam, un ūeewina atkal ūahweja ar tulkaham rohķahm, neķinnadamo, ka ūawa drauga meesās, apģahķķ semmi dabuht! — Tad nu raddi un zitti labbi lautini, to blehķchu ūiķķi dširdejuķchi, nabaga atraitnei tik dauds palihđseja, ka ūawu laulatu draugu warreja pawaddiht uš beidsamu duķķu.

M. Gail.

No Pehterburgas. Tas leelajs 200,000 rubulu winneķs, kas tanni 3. Merzā pee 2as ušdewu-aiķleeneščanas wiķķšanas irr iķwiķķs, eķoht kriķķis weenam Lemķke ķungam. Pehterburgas zolķes-walđibas eķķpeditoram.

— Barona Stieģliķs fabriķis (ķķ. Latw. Aw. Nr. 9), kur tee no Iggauņiķsemmes un no Kownas gubern. iķģahjuķchi semneeki, — ka muķķu laķķitaji jau ūinn, — bij atradduķchi koħrteli, taggad, — tā Pehterb. Kreewiķķas Awišēs rakķta, — no ūaweem eedšihwotaķeem gandriķs pawiķķam eķoht atķahķs. Tik tee ween wehl palikķuķchi turpat, kas gultā teek turreti no tahs ūlimmibas, kas ūhinnis fabriķa ruhķmēs ponehmuse tik dauds uppurus. Teek teikķs, ka wiķši zitti eķoht atķubķitri atpakkat uš ūawu dšimteni. Pee Eisenhofes pagaķta walđibas Iggauņsemme tee atpakkatnahķuķchee eķoht uķnemti ar leelu preeķu. Ta leeta irr eewehrojama, ka ūchee atpakkatnahķeji tohs sawus Iggauņiķķus tautas-brahķus, kas arri gribbeja aiķeet, un ar kam winni ūatikķahs uš zekķa no Karwas uš Pehterburgu, — zaur to ween dabuja atķreest uš mahjam, ka ūcheem tik to iķķahķķija, ko winni jau bij iķzeetuķchi tanni iķķā zekķā. (Rig. Zeit.)

Pinnuķsemme ūeewiķķķas jau dabu weetas pee telegrafeem un eelķķ ķanzēleķahm, taggad no Pinnu dakteru-wirķwalđibas weenai jaunekķei irr atwehlehts eestahķees apteeki par apteekera-mahķekķi; peķ pahzēķta mahķibas laiķa un peķ iķturreta eķķamena winnu peenems par apteekera palihģu un peķ ohķra eķķamena par prowisoru. — Maktiķs ūukķis! Bet ja winnai drihķ gadditohs bruhtģana, ta laiķam jo ūķahķli atķahķtu wiķķas drappēs un pulwerus un ūteiģtohs dabuht ūeewinas haubi! —

Seewastopolē ne-ilģi atpakkat weena leelģabbalu-loħde (bumba) ūprahģa uš ta ķauķmanna ūķķetinin plahķķa, kur ūchis ūķģugunuš tapele; zaur teem bumbas ūķabbarģeem kaķjas ūatreeģa weenam ūehnam, kas arri ohķrā deenā nomirra; 2 zitti gabali pahķķrehķja pahķ wairahķ eelahm, un weens no winneem nokriķta uš to weetu, kur weena ūchideete bij ūahweķuķe 1 minuti preeķķ tam; bet ohķrē pahķrehķja pat lihds „Grasķķi priķtan“ (peķbrauģoma weeta ohķtā) un pahķriķta tuwu kaķdeem ratteem, kas tur ūahweķa eķģuģģti. Kaķdu tapeleščanas plahķķu pilķeķtā irr 4. —

Irr gan ja-cemebro, tà rakstijats fakka, ka tur pehz ta farra laika jau pee 100 dwehseles un deewegan lohpu irr nofisti. (Риж. Вест.) G. B.

No **Birschumuischas** 6. Merzà. Repastahwiga seema pahrdshwota. Kad no seemas fahkuma libds beigumam wiffas deenas zaurflattam, tad tik wairabl ne là 2 nedelas effam warrejuschi dabuht braukt ar kammanahm. Taggad fuceegs nokuffis bes leeleem uhdeneem, zihruis gaisa pasluddina pawassaru. Rudsu lauzini pee mums libds schim rahdahs nemaitati. Laj Deews fwehti zerribas us fittu isdewigu lauzinu; jo zilweki brehz pehz maifes un lohpiini stenn pehz harribas. — Subbatè, Bebrènè un Kaltenbrunnà lohpu mebris iszehlees. L.....l.

No **Skohdes**. Muhfu loiki behdu laiki neween tadeht, ka mihlajs Deews muhs wiffadi peemellejis gan ar trubkumu, gan ar sehgahm un liggahm, gan ar nejanku seemas laiku, — bet wiffuwairabl tadeht, ka zilweku apzeetinatas firdis tahs Deewa peemellefchanas nepeenem ar wosemmigu wadohschanohs appafsch Deewa scheblastibas un mihlestibas praktu, turpretti wehl wairabl apzeetinadamees us wiffadeem libds schim nedfirdeteem negantibas darbeem dohdahs. Tahds breefmigs besdeewibas nedarbè isdarribts tanni nakti no fwehdeenas us pirmdeenu 24. Februari us muhsu mibleem Skohdes kappcem. Schinni kappu weetinà guldinajahm puszetturtas nedelas atpakkaf sawu mihlu nelaiku aptekera kungu Behlert. Wehl atlikfuscho firdis nebij apluffuschas par aigahjuscha nahwi, wehl ar gauschu noskumschanu winnu turrejahm sawa peeminna, un jau rabaineeku kahjas zehlahs, winnam duffas weetianu aisleegdamas. 24. Februari lauschu storpà ta breefmiga sinna daudsinajohs, ka wezza aigahjuscha lunga kappi effoht usrakti un winna sabrks ar zirwi jeb zittu kahdu eerohzi fadausibts. Tilko sinna dabbujis, tuhliht libds ar dseedataju turp nobrauzu, un schauscholas manni pahrnehma, atwehrtu kappu weetianu eeraugoht. Tahs paschas smiltis, ko sawam nelaikam ar Deewa luhgschanahm us mirronu augfchomzelschanohs bijahm ufberuschchi, tahs paschas no blehscha rohkahm bij usraktas.

No mantufahribas peewils laundarritajs (laikam ar kahdu darba beedru) naktis laikà strahdajis, zerridams tur atrast kahdu mantu. Aisfkrubwetu sabrku newarredams atwehrt, nehmis zirwi, wirsgaldu fashkeldijis, mirronim fwahrkus saplehjis, bet zerretu mantu ne-atraddis. Gan teefaslungi wiffada wihse darbojahs wainigohs usmekleht. Bet laj arri pasauls teefnescheem tas ne-isdohthohs, tomehr wehl tas muhschigajis sohgis dsibws, ka sohgakrehfla preefscha arri tee wisleelafà fleppeniba idarriti nedabi nahf gaisma.

Bet mihli lassitaji, ko mehè no schi notikkuma laj mahzamees? Man scho sinna rakstohht prahà nahf ta festa luhgschanahs: „Kungs, ne-cweedd muhs lahrdinaschanà.“ Scho luhgschanohs luhgdams laundarritajs laikam no sawa nedarba buhtu atfahpees. Bet kas sawa firdi launas

dohmas perrina, tas no launahm dohmahm tablahf eet libds launem darbeem. Launas dohmas nahf no tumfibas, bet gaismas behrneem schis launas dohmas buhs atraidiht. Martinsch Lutters fakka: Putnineem newararam leegt, ka tee par muhsu galwahm skreen, — bet to gan warram leegt, laj tee us muhsu galwahm ligdas un perreffus netaisa. Tahdi putni irr tahs welna usmahfchanahs, kas mums firschu weeru tiklo laupihht un muhsu firdis grihb eesaknotees. Un no maseem noseegumeem drihs breefmas darbi usaug. Tapehz laj ikstundas luhdsam: Kungs, ne-cweedd muhs lahrdinaschanà. Un kas leelahs stahwoht, tas laj paluhko, ka tas nekluhp.

J. L.

Zefatarinoslawas gubernija schahds johzigs laupitaju sikkis gaddijees. 17. Dezemberi kahds teefaslungis no Topilnaja stanzijas pasta sirgus nehmis, ar teem gribbeja braukt mahja us Nikopoles meestu. Teefaslungis beidsama stanzija preefsch Nikopoles tehju bij dsebris, un no turrenes kohpa ar to schibdu, kas schè to pastu turr, bij aibranzis. Zekà kahda leela gramja tumumà teem rittens saplihst. Schihds pawehl pastapuisim aishajt us to wehl 6 werstes tahlu Nikopoles meestu un no turrenes zittus rattus atwest preefsch winneer, schee buhschoht tè gaidiht. Kad nu pastapuisis drihs atbrauzu atpakkaf ar zitteem rotteem, tad tohs schè wairs ne-atradda, bet schibdu dsirdeja grawi pehz palihga fauzam. Pee ta nostridsees, dabuja sinnaht ka schee no laupitajeem aplaupiti, teefaslungis nokauts, un schis tik ar mohlahm isbehdsis. Abbi nu aibranzu us Nikopoli un polizejai peerahdija, kas notizis. Polizejas kungs bes lawefchanas dewahs us to weetu, kur tà notizis un atradda teefaslungu fasetu un mutti ar papihreem aishajstu, bet wehl pee dsihwibas. Schis tad arri tapat isseiza, là schihds papreefsch jau bija stahstijis; it nekahdu krehzi pee winna ne-atradda bes ween kahdus dublu flekkus gihmi. Pee tam winsch til slikti bij fasetes, ka zitti jau par to smehjohs. Pehz tablakas isklaufinaschanas isnahza, ka teefaslungam 3,339 rubuli atnemti, bet zittas leetas nebij aistiktas. Kad nu arri aprinka kungs atnahza un schibdu fakka isklaufinaht, tad scho drihs wahrdos sawaldsinaja; nu scho ismekleja un pee winna atradda 260 rub. it jaunàs là no bankas nemtas silberscheinès, pilnigi pehz nummureem faliktas. Patè aplaupibts arri issajija, ka winsch to winnam laupitu naudu no bankas effoht dabujis. Nu schibdu nehma it stipri preefschà; schis redsedams, ka schè wairs leegfchanahs negeldes, nu istahstija, ka nekahdi laupitaji winneem ne-effoht wis uskrittuschchi, bet teefaslungis winnam tohs 260 rubulus dewis un winnam luhdsis, laj scho faseteenoht, un tad trohkfni laj zekohht. „Kà tu effi eedrohschinajees par tahdu schmuzzigu leetu naudu nemt?“ aprinka kungs tam it bahrgi prassija. — Upschlojatees, schihds waimanaja, man jau luhda un naudu dewa, un tà tad es to esmu darrijis. Kad Juhs zeenigs kungs man

paſchi lubgtut, tad es Juhs ne par 260, bet arri jau par 10 rub. labpraht faſectu. Kas mon dakas; man lubds un aiſmaſa un es to daru. Launums nau, zilweſu faſeet uſ paſcha lubgſhanu. R. S.

No **Warschawas** ſinno, ka tur tanni nakti no 14, uſ 15. Februari leela wehtra ploſſijufees, kas arri zittas gubernijas redſeta. Leela wehtra Grodnas pilſehtā fruſtu no baſnizas tobrua nogabſuſi un no zittas baſnizas atkal blekkuſ juntam noplehjuſi. — Leiſchu meſchōs ſchi leela wehtra ſimteem tohkuſ avgabſuſi un telegrafa drahtes apſklohejuſi, tā ka ſinnas dohſchana ſtarp Pehterburgu un Warschawu dauds deenas apſtahjuſees. — Dwihnas uppe, Sibirija, wehtra uhdeni tanni laikā pee 23 pehdahn augſtu fadſinnuſi.

Leepajas Wahju awiſes rakſta, ka Februari Mellenburgas kuggis ar ſahli lahdehts, kas uſ Klaipehdu brauzis, preekſch Klaipehdas pilſehtā ar wiſſeem laudihm un prezehm nogrimmis juheas dibbinā.

— **Willis Rosenkranz**, Leepajas II. gildes kaufmannis no augſtas waldichanas par Australijas Konſuli Leepajā apſtiprinahts.

Skundas muſchā, Kurſemmē, atraſta mahju pihle ar 3 lahjahm. Diwi lahjas effoht melnas un treſcha dſeltena. Schi 3 lahjiga pihle uſ Jelgawu effoht aiſfuhtita uſ muſeiimu. — Arri no **Dohbeles** uſ Jelgawu preekſch apluhkoſchanas aiſſelleti kartoffeli, kam ſahleſaſni zaur zaurim iſauguſchi.

Tanni 20. Februari Kruhtes meſchā, 5 juhdes no Leepajas, wezzu wilku aplenkufchi un — noſchawuſchi. Laikam ſchis wezs ſellis no Leiſcheem uſklibdis un Ruzawas meſchā eemaldijees un no turrenes Diſch-Kruhtes meſchā. Tahds ſuklainis taggad muhſu ſemmitē rets weeſis. Sihmejahs uſ ſcho wilku tee dſeeſmas wahrdi:

„Ko wilzini tu dohmaji
Kurſemmē atmahdam?
Tewi gaida biſchu-ſahles,
Med'neeks tawa laſchोजना!“

E. S.

No ahrowaltihm.

No **Gothas** Wahſemmē tanni 8. Merzā rakſta, ka Bremenēs ohſtā 2 kuggi teel iſrihtoti, ar kam duhſchigi, mahziti wihri grihb ebraukt Seemel-leddusjuhra, kas grihb prozweht labbi augſti aiſbraukt pret paſchu Seemel-polu un tur, ja warreſchoht, tohs Seemel-pola kraſtus grihb iſmehroht lihds 80°, jo lihds ſchim muhſu ſemmeslohdes Seemela-gals til effoht iſmehrohts lihds 71°.

Spanija ar ſchi gadda rekrufchu nemſchanu arween wehl eet grubti. Andalufijas gubernija tee jaunee laudis til no ſaldateem tilka apmeerinati zaur affins-iſleſchanu. Madridē 200 ſeeweſchi teem kortes gabja wirſu un brehza, laj nenemmoht rekrufchuſ; laikam bij ſchehl par bruhganeem.

Enlandes krohnamantineeſ, prinzis no **Wales** lihds ar krohnamantineezi taggad brauka par **Mil-uppi**

Egipte un **Abiſſinija**. Tanni 24. Februari tee augſtee, duhſchigee reiſneeki ar ſaweem maſeem dampſkuggiſcheem jau bij aiſbraukufchi lihds teem leeſeem kehſſcheem jeb rumbahm kas Nile irr 581 Enliſkas juhdes uſ deenwiddu no **Kairas** pilſehtā. No turrenes tee krohnamantineeſi brauka pa tulkneſſi, un tanni 20. Merzā winni atkal buhs atpakkal **Kairā**. G. B.

Preekſch deeneſtneezehm.

Jaunakōs laikōs muhſu Rihgas pilſehtā dauds labdarrigas un geldigas eeriktes zehluſchahs. Schē atkal par weenu jaunu ſtahtſiſchu. Relaika Rihgas kaufmannis **W. Th. Sproſts** teſtamentē ſaweem mantineeſeem noſpreedis, laj ſchee deeneſtneeſu uſturreſchanai par labbu Rihgas birgeru beedribai (literariſch-praktiſche Bürgerverbindung) nodohdoht 10,000 rub. ſ. — Birgeru-beedriba faſtahdija ſchai eerikteſi liſkumuſ, ko waldiba apſtiprinaja 25. Aprilē 1868. Pehz ſcheem liſkumeem tas gruntskapitals no 10,000 rub. tai eerikteſi paleel ka paſtahwiga un ne-aiſteekama manta, til tahs intreſſes drihtē iſdohi. Kapitalis turpretti janoleel naudas papihros jeb uſ paſchas eeriktes waijadſigahm mahjahm, par ko birgeru beedriba war noſpreest.

Pehz ſcho liſkumu § 3 ſchi eerikte darboſees un gahdahs pehz tā padohma, kas winnai pee rohkas buhs, par ſchihm leetahm:

- 1) winna eegruntehs weenu nammu, kur deeneſtneeſus wezzumā avgahdahs;
- 2) winna gahdahs weenu paglahbſchanahs nammu ſee-wiſchlahm, kam weetas nau;
- 3) winna eeriktehs deeneſtneeſu-kantori, kur warrehs peemeldeſees un weetu mekleht;
- 4) winna eegruntehs weenu deeneſtneeſu palihdſibas lahdi un
- 5) weenu deeneſtneeſu krahſchanas lahdi.

Scho eerikti (Stiftung) ſeptini kungi no birgeru-beedribas waldihis, kas ilgadda 12. Dezemberi beedribai par eenemſchanahm un iſdohſchanahm rehlinumu nodohs.

Pehz liſkumu apſtiprinaſchanas birgeru beedriba ezehla ſchai eerikteſi pirmus preekſchneeſus tanni 31. Juli 1868.

Schee preekſchneeſi nu wiſpirmahſ apnehmahs gahdabt par weenu paglahbſchanahs nammu ihpaſchi preekſch ſee-wiſchlahm, kam weetas nan. Schis nams dahwahs patwehrumu deeneſtneezehm, kas irr beſ weetas, waj tahs nuwat uſ Rihgu til buhtu nahkufchas, waj ſawu agraku deeneſtaweetu aſtahjuſchahs; til ilgi tahs tur warrehs palikt, lihds kamehr winnas weeta til, un tahdā wiſſe winnas iſglahhs no netiklas dſihwoſchanas un arr wehl iſfargahs no leeſahm un leeſahm naudas iſdohſchanahm, kas arween tahdai nepaſtahwigai un netiklai dſihwei pallal welkabs.

Schinni deeneſtaweitu kohteli preekſchneeſi nu wiſpirmahſ grihb eerikteht 6 gultas appaſſch weenas namma

jeb kóhrteta wirsneezeš (usfraudsitajas). — Deenestneezeš, kás nu pat us Ribgu nahkufčas un kam schè wehl nehada pašfchanahš nau, turpat dabuhs nakts-mahju un ehdeenu, ja 15 kap. f. par deenu aismakfahš. Par scho til lehtu kóhrteli wannahm turpretti jastrahda wiffi tanni nammá waijadfigi darbi beš lahdaš atlihdšinašchanas, katrai pehz sawa spehka un sinnašchanas. Preekschneeki grihb gahdaht, ka tanni nammá tahm tur buhdamahm deenestneezehm katrai pehz sawas mehleschanahš darbš rastohš un ka wannas zaur namma wirsneezi, kás schè daudš samihlijas pašfš, drihs nahktu pašahwigá deenesta weeta. Bet tur til usnems tahdaš deenestneezeš, kam buhs rikti-gas pašfš, un kás buhs weffelas pee meefas un spohdri un tihri gehrbuščahš. Slimmas netaps usnemtás nedš arr tur turretaš.

Ar scho paglahbšchanahš nammu, ko eegrunteht, ká rahdahš, taggad rohziha irr, preekschneeki grihb eewest pee deenestneekeem Sprosta kunga nolikkumu preeksch deenestneekeem. — un ka laj winni us preekschu arr wehl warretu eerikteht scheem palihdšibas un krahschanahš-lahdi, tad irr waijadfigš, ka deenestneeki ar ustizzibu tahdahm labdarrišchanahm prettinahk un tahš few par labbu bruhke.

Preekschneeki zerre, ka ihpašchi tahš deenestneezeš scho paglahbšchanahš nammu usmeklehs, kás no Widsemmes, Kursemmes, Jggauussemmes jeb arri no swesčahm semmehm us Ribgu nahk. Preeksch tahm schis namš buhs ká fargadama mahte, un tadeht wannahm buhs no leelas wehrtibas. Schè wannahm gahdahš pirmu lehtu un drohschu kóhrteli un palihdšehš zaur namma wirsneezi drihs pee weetaš tikf. Scho nammu atdarrišim nahkofchá pawaffari.

Preekschneeki tadeht semmes draudšehm un ihpašchi mahzitajeem luhdš, lai teem jaun-eeenahšdameem deenestneekeem scho nammu usrahd bruhkesčanaš, un tohs tur peefuhta.

Tik drihs, ká pirmas deenestneezeš to buhs eeradduščas, zaur namma wirsneezi weetu meklegt un dabuht, ta' eeriktešim tuhlin turpat deenestneeku kantori, zaur ko arri tahdi deenestneeki, kás tanni nammá nestahw, tomehr weetu warrehs meklegt un dabuht. *)

Deenestneezeš, mihtas! nekaweiateš scho paglahbšchanahš nammu nahkofčahš deenás usmeklegt. Apdohmajeet, ka labba firdš jumš to nowehlejusi, un jumš palihdšejusi juhsu gruhthu likteni atweeglinaht. 10,000 rub. jitteem par labbu nodohht, ta nau masa, bet leela un teizama leeta. Bruhkejeet scho paligu few par swehtibu, to tee taggadeji preekschneeki arri jumš no wiffas firdš nowehle. Nahjeet ar ustizzibu, atraddiseet schè paligu un laipnigas firdš.

*) Tur taggad jau deenestneezeš irr radduščahš.

—n—

G. B.

Nohtiga sinna.

Leetuwenam us fluddinašchanu eelšch Nr. 7.

Al zoenigs Leetuwena kungs,
Us juhsu sinnu warru Jums
Es dutšchu dutšcheem pašlappeht
Kur warrat sawu ismeklegt! —

Bet zittá reišá lehnaki,
Jel stahstat sawu nelaimi!
Ta dasčham Lehrusees pee firdš,
Ka nofalluščham auksta pirts:

Un mau pawiffam ihpašchi,
Juhs darvat leelu nelaimi: —
Man harru barreem ufdohdabs,
Ka effohht tahš palihduščahš.

Ko es ar tahm laj eesahku?
Us kurren laj tahš noweddu?
Tik branžat schurp ar steigšhamu,
Jums pilnu wesnu peekraufchu.

Tad weddat prohjam, glabtrajeet
Un mann' pee meera atšaideet;
Juhs prašiseet, kur dšhwoju?
Ka nofauz mannu sehnu? —

Es dšhwoju, kurrp no-cemu
Un ballš labpraht peemihthu,
Pee wahrda fauz man: „Kume dinšch,
Gar mahjahm tell man leelzollinšch.

Wisjannafahš sinnaš.

No Pehterburgas tanni 21. Merzâ ar telegrafu sinnaš atnahkufčas, ka muhsu Keisars atkal no jauna pawehlejis karrakuggu saldatus us bikteehm us nesinnamu laiku no deenesta atlaist. Turklaht telegrafs stano, ka Enlandes krobhamantineekš ar sawu angstu laulatu draugu atbrankš Odeffas un Sewastopolš pilsehtus apmeklegt un tad no turrenš ees us Althni. Tanni pašchá deenâ raksta no Pehterburgas, ka Warsčhawâ pee tahš nabagu-namma kfohlmeisterenes polizeja usgahjusti pa 100,000 rubuteem jafšchus jaunus 50 rubuku gabbalus un tohs wannai atnehmuš.

Jelgawâ daudš no teem apmahniteem Kreewusemmes gahjejem, kam nauda jau schè isgahjusti un darba un pelnas peetrubkšt, zeešch leelu nabadšibu un trublum, ká ka Jelgawas labdarrišchanas beedribas nemas newarr beigt teem doht un weemuehr doht, laj til winni ššaidrâ baddâ nenomiršt. Daudšcem no scheem feewa un behrni guk dikti ššinni un ne retti to, kam jau Jelgawâ waj mihtajš laulahtš draugs waj behrinšch bija jeb wehl jagudina kappoš. Kad jau tē winneem tahdš trublumš un pohšš peesitteš — ká wehl us preekschu buhs, kad swesčá lahda pilsehtâ un semmē buhs, kur it neweenam newarrehs sawas behdas un kaites isteikt, tapehz ka tur neweens Latweešchu walodu nesaproht?! Kad ar winneem runna, tad tihri jabrihnojahš us lahdahm aplamahm pšahpašchanahm un sinnahm, ko ir behrns jau warreša tuhliht useet par tihreem melleem, schē nabaga kantini irr tššijufchees eet us to „štru semmi“ prohjam, „kur tik daudš balias maišes isaugohht, ka to nemas nespehjoht apehšt!“ R. S—3.

Latw. awišchu apgahdatajs: Gotthard Bierhoff.

Sluddinaschanas.

No Rundables pagasta teefas wiffi tee, lam labdas taifnas paradu praffifchanas no tabs at-
 stahtas mantas ta nomitruscha Rundables Bren-
 tfschu mahju fainneefa **Atte Aruhmatohfs**
 buhtu, toby zaur scho usajznati, libds **11. Aprilim 1869**, las var to weenigo isslehgfschanas
 terminu nolists, fcheit peeteittees, jo weblahl ne-
 weens wairs netaps klausibts; turklabt ardisan
 wiffi tee toby usajznati, las tam nelaktim parada
 buhtu, fawus paradus tanni wirspeewinnetä deenä
 fcheit aismakfahit, un tee las tam pretti darribs,
 ar diwlabrtigu atlihdinafschanu taps irabyeti.

Rundablē, pagasta teefä, tanni 13. Merzä 1869.
 (Nr. 61.) Preefschfehd.: J. Schwirberg.
 Teefas ftr.: Aufschewötu.

Kad var to mantu ta dñinta Kaugemündes Bir-
 femneel fainneefa **Martin Stalkewig** paradu
 deht konkurie spreesta, tad no Kaugemündes pa-
 gasta teefas wiffi tee, lam labdas taifnas parodu
 praffifchanas vee ta minneta **Martin Stalkewig**
 buhtu, jeb zelt dohmata, toby zaur scho Sluddina-
 fchanu usajznati, tabs libds to no schibs teefas
 par beidsamo meldefchanas terminu nolistu **30. Aprili fch. g.** fcheitan sinnamas darriht. Tee,
 las vehz ta nolista paradu peedohfschanas termina
 fcheit meldefees, klubs ar fawabm paradu praffi-
 fchanabm atraiditi un winneem muhschiga kluffu-
 zeefschana uslitta. Beidsiht wehl toby sinnamas
 darrihts, la ta manta ta minneta Birfem-
 neel fainneefa **Martin Stalkewig**, las pastahw
 eefsch firgeem, gohwibm, zuhlabm, ratteem, rag-
 gubm un daschadabm zittabm vee laufu fainneezibas
 derrigabm leetabm, — tanni **19. Merzä fch. g.**
 eefsch Birfemneel mahjabm uhrupē wairabthohli-
 jeem taps pahrdobta. 2

Kaugemündes pagasta teefä, 6. Merzä 1869.
 (Nr. 18.) Preefschfehd.: Griewe+++.
 Teef. ftr. weetä: Beckmann.

Kad var to mantu ta dñinta Kaugemündes
 Ganga fainneefa **Krisch Berle** paradu deht
 konkurie spreesta, tad no Kaugemündes paga-
 sta teefas wiffi tee, lam labdas taifnas paradu pra-
 ffifchanas vee ta minneta **Krisch Berle** buhtu, jeb
 zelt dohmata, toby zaur scho Sluddinaschanu us-
 ajznati, tabs libds to no schibs teefas par be-
 dsamo meldefchanas terminu nolistu **30. Aprili**
fch. g. fcheitan sinnamas darriht. Tee, las vehz
 ta nolista paradu peedohfschanas termina fcheit
 meldefees, klubs ar fawabm paradu praffifcha-
 nabm atraiditi un winneem muhschiga kluffuzee-
 fschana uslitta. Beidsiht wehl toby sinnamas
 darrihts, la ta manta ta minneta Ganga fain-
 neefa **Krisch Berle**, las pastahw eefsch firgeem,
 gohwibm, zuhlabm, ratteem, raggubm un dascha-
 dabm zittabm vee laufu fainneezibas derrigabm
 leetabm, tanni **20. Merzä fch. g.** eefsch Ganga
 mahjabm uhrupē wairabthohlitajeem taps
 pahrdobta. 2

(Nr. 17.) Preefschfehd.: Griewe+++.
 Teef. ftr. weetä: Beckmann.

No Bauftas krohna pagasta teefas zaur scho
 sluddinaschanu wiffi tee, lam vee schibs teefas
 nauda jeb naudas papihri nolitti, toby usajznati,
 ar fawabm kwittanzebm diwi mehneshu harpä un
 wiswehlahl libds **15. Mai fch. g.**, las var to
 weentigo isslehgfschanas terminu nolists, fcheit
 meldeetes, ar to peefohdinaschanu, la weblahl ne-
 weens wairs netaps klausibts.

Bauftas pagasta-teefas nammä, 15. Merzä 1869.
 (Nr. 150.) Preefschfehd.: Ribbe.
 Teefas ftr.: Loepfer.

Kad var to mantu ta Rundables Rinschunu
 Allfne mahju fainneefa, **Judritka Allfne**,
 konkurie spreesta, tad no Rundables pagasta tee-
 fas wiffi tee, lam no ta Judritka Allfne labdas
 taifnas praffifchanas, la arri tee, las winnam
 parada buhtu, zaur scho toby usajznati: wisweh-
 lahl libds **11. Aprilim fch. g.** ar fawabm
 praffifchanabm jeb paradeem fcheit veemeldeetes;
 las to nedarrihts taps, tee lam no ta Judritka Allfne
 labdas praffifchanas, ar tabm atraiditi, un tee
 paradneeti ar diwlabrtigu mafku irabyeti.

Rundablē, pagasta teefä, tanni — Merzä 1869.
 (Nr. 58.) Preefschfehd.: J. Schwirberg.
 Teefas ftr.: Aufschewötu.

Jumprawmuifschä vee Bauftas wehl warr
deputata kalpi un puifchi weetas da-
 buht; tamdeht vee muifschaswaldifchanas ja-
 peemelbabs, kur katru brihdi kontrakti warr
 paraktiibt.

No Slohtas mahzitaja-muifschas pagasta-waldibas
 tee fche veerastitee puifchi **Anfs Grifmann**,
 — jeb tabs **Jumma** un **Dira Winzin** zaur
 scho teel usajznati, laj nabl apmakfahit fawas no-
 dohfschanas; bet las winnus bes pafsehm vee fewis
 turrejufchi, ar teem darrihts vehz illumeem.

Slohtas mahzitaja muifschä, tanni 21. Merzä
 1869. Nr. 3.

Kreewufemmes ugguns = apdrohfschinaschanas beedriba Behterburgä

ar 2,500,000 fudr. rubl. gruntskapitala, no la tihrä naudä eemakfati 500,000 rubl. f.
 vehz teem illumeem, las eefsch winnas no zeeniga augsta Keisara awitpirinatas pamattu littumu grab-
 matas iraid nolitti, apdrohfschina prier ugguns-grehtkeem illkatru futamu un neufitamu mantibu, zaur
 fawu weetneeku preefsch Kursfemmes 3

Hoerath W. Zoepffel,
 dñiwo Jelgawä esarä eelä, Keiertag nammä.

Smagguß Wahfsemmes rudfus
 par lehtabl laifchamu itegu pahrdobd 3
J. Stellung,
 Keepajā prettim Wahju basnijai.

Krohna Elfschnemuifschä **firgu lohpu** un zittu
 wiffadu **prezu tirgus** tanni obtrdeenä vreefsch
 Jurgu deenas, **22. Aprili 1869**, taps ne-
 turrehts. 2

Jumprawmuifschä vee Bauftas wehl irr
 labbi eeritetas **kalpu weetas** us femmi;
 us renti un arri par klausibu dabonamas;
 tamdeht vee muifschaswaldifchanas japeemel-
 dabs, kur kontrakti warr katru brihdi pa-
 rakfihiti.

Lohpu un bilfchu glahse, wiffadä leelumä,
 la arri **glahses dakstini** no Puffeneku glah-
 fchu fabrikka irr vee mannim dabujama un us lau-
 keem jeb zittur dñiwodameem labbi eepakfata toby
 peefubiti. Jelgawä, esarä-eelä Nr. 8.
 Glahsneela meisters **G. Rump**.

Wohderefchana
 toby no Jurgeem fch. g. us renti dohta Au-
 rumuifschä, 4 juddses no Jelgawas. 1

Uf jaunu dabutas harmonikas
 preefsch pubfchanas un fpehlefschanas, la arri **fel-
 des** preefsch gitarrebm, bradfschabm, fchelloem,
 bafsehm un **fibda kwintes** preefsch fijoebm pee-
 dabwa Jelgawä, leelajā eelä, Kennera nammä, 2
 prettim pafses eelä

Sausmann.

No Jumprawmuifschas vee Bauftas toby fin-
 nams darrihts, kafad kalki toby pietti, tee ar laiwu
 toby dabzjeti, kad var leddus wirfu jeb feltu
 ubdenti newarr brauti. 1

**Garmfena dsefleschchanas un mafchi-
 nu fabrikis** Keepajā peedahwajabs preefsch
 pagattawofchanas no **arkleem, elfsku** un **kul-
 lamabm mafchinehm**, ta la to pafchu fa-
 taififchanas (reparatures). Pagattawo wiffadas
 fortes illeetu leetu us to wislabbako un lehtako un
 luhds vee apfellefschanabm grabmatas teefcham uf
 Garmfena dsefleschchanas un mafchinu fabrikä jeb
 vee ta **J. W. Rosentrang** lunga Keepajā rakfihiti. 3

Weens neprezzehts waggare,
 lam labbas leezibas un las ra Lanwiffi proht rak-
 fihiti, **warr weetu dabuht** un tamdeht peeteit-
 tees Jumprawmuifschä vee Bauftas jeb Fiskal-
 muifschä vee Jelgawas. 1

Frischus baireefchu appiaus
 pahrdobd lehti Jelgawä **G. Höpfer**. 1

No Dife-Dfeldas muifschaswaldifchanas zaur scho
 toby sinnamas darrihts, la arri schinnä gaddä uf
 Dife-Dfeldas muifschas lauleem **diwi tirgi** taps
 turreti un prohti: 1) tanni **28. Aprili**, un
 2) tanni **15. Septemperi**. 3

Weens **prezzehts waggare**, fpehla gaddes,
 warr no Jurgeem weetu dabuht. Tamdeht jape-
 melbabs Jumprawmuifschä vee Bauftas jeb Fiskal-
 muifschä vee Jelgawas.

Behtermuifschä vee Peenawas tad **Sil-
 lutrohg** tubdalin uf 8 gaddem uf
 arrenti dabujams. Klafhtatu vee muifschaswaldi-
 fchanas Behtermuifschä. 3

Downarowa muifschä, Kownas gubernijs,
 6 juddses no Jelgawas, warr **gruntsgabbalus**
 no daschada leeluma dabuht pietti. Klafhtatu Jel-
 gawä, pafses eelä, pafcha nammä vee 3
Baron v. Grand.

Skafiti audfinatus **ahbotu** un zittus
dahrfa lohtus no wislabbakabm for-
 rehm, **ohgu truhmus**, la arri labbi dñhgofschas
faknu un **puflku fehklas** par lehteem tirgeem pee-
 dabwa **Alfputtes** ftunstes un andeles dahrneets
Jr. Genning un beedris. 2

Basnizas un skohlas sinas.

Weens Kungs, weena tizziba, weena kristiba.

Rahditajs: Sinas. Kam kriht mahzitajus zelt. Jbfa geografijs. Sahles pret skohlas mehri. Behterburgas Jesus draudse.

Sinas.

No Widssemes. Braslawas pagastâ, Mattischu draudse, pehrnajâ gaddâ tanni 6. Dezemberi jaunus skohlas namis eefwehtihis. Bagasta wezzakee un preefschneeki, skohlas behrni ar faweem wezzakeem un zitteem draudses lohzekeem tanni deenâ skohlas nammâ sapulzejuschees. Bais leelkungs flimmibas deht Wahzsemme buhdams, atfubhtijis dehlu sawâ weetâ. Schis teizis, ka wiina tehws schinkojohht preefsch skohlas 10 pubraweetas semmes un jauna leelkunga zeen mahste dohschoht klahit ilgadda 100 rubulus preefsch skohlmeistera lohnes, ka laj teem labbi ismahzihis un kreetns skohlmeisters buhtu. Mattischu mahzitajs apfweizinojis fanahkuschohs weefus Dahwida wahrduis peeminnedams: „Schi ire ta deena, fo tas Kungs mums dewis; preezafimees un gawilefim.“ Tad Mas-Salazes mahzitajs skohlas eefwehtidams, skohlmeisterim prassijis, waj winsch sawu ammatu ustizzigi gribboht kohpt, un tad schis to apsohlijees, tad behrnus pasklubbinajis sawam skohlmeisterim paklausihit, un wezzakus pamuddinajis skohlmeisterim pee schi darba ar sawahm aishuhgschanahm un prahtigu behrnu audseschanu palihgâ nahkt. Wisheidscht wehrminderus un preefschneekus sklubbinajis, scho skohlu kohpt un usturreht. Behz pabeigtas eefwehtischanas leelkungs weefus ar wiinu, allu un baltu maifi pozeenajis. Weens basnizas wehrminderis, kas jau pahrahk par 20 gaddoem arri par teefas preefschneeku, wezzam leelkungan par scho nowehletu skohlas labbumu Deewa schehlafibu, swehtibu un daudis preeka deenas lizzis fazzihit kauschu wahrda. Par skohlmeisteri ire eezelts Straus, kas Balkas skohla ismahzihis.

Rihgâ tanni 2. Merzâ Gertrudes draudse pulksten 11ds preefsch pusdeenas schkhrabs no sawas wezzas, pasemmigas basnizas; pirms igahja papreefsch Weyrich mahzitajs usrunnaja Latweeschu draudsi, un tad Rihgas superdente Dr. Boelchau, no zitteem mahzitajeem waddihis, kas altara traufus un Bihbeles neffa, draudsi iswedda no wezzas basnizas. Rihgas rohts lohzecki nu gahja papreefsch, tad tee mahzitaji, tad birgeru gwardijas offizeeri un tad ne-isskaltams kauschu pulks. Pee tahs staltas, jaunus basnizas durwihm, tas wihrs, kas to basnizu usbuhwejis, muhrneeka meisteris Krueger basnizas atflehgu atdewa superdentam rohkâ; schis to sapulzetu draudsi us-

runnajis un basnizas durwis atflehdsis, nu to draudsi eewedda jaunâ basnizâ, fur generalgubernators, ziwilgubernators, landmarschals (muischneeku wezzakajs), pilsehta eltermannis, abbeju gillschu wezzakee un zitti Widssemes un Rihgas waldneeki bij eenahkuschu zaur fahndurwihm. Kad pehz Wahzu un Latweeschu draudses dseefmahm superdente to basnizu bija eefwehtijis, tad jaunus basnizas jauni uszelts mahzitajs Emil Sokolowski, kas Deewa wihnkalnâ jau daschu karstu deeninu peedshwojis, tikka eewests. Tad nu pirma pilniga Deewalposchana jauni eefwehtitâ basnizâ tikka noturreta, Sokolowski mahz. fazzija spreddiki, un Deewwahrdus nobeidsoht ta 100. Dahwida dseefma appaksch musikdirektora W. Bergner waddischanas jo sklaisti tikka dseedata us balsihm.

No Rinas. Juni mehnesi 1868 missionars J. G. Taijlor lihds ar saweem palihgeem apmettats eefsch Tangtschau pee Rinas leelaja kanala, ka laj to Kungu Kristu warretu sluddinaht Rinas mahzitu kauschu widdu. Bet tee paganu grammatneeki driht israhdijs jo naidigi pret to neluhgtu eenahzeju; winni isfluddinaja ar raksteem un wahrdeem, ka Taijlors sohgoht behrnus, ka laj no scheem warretu iswahriht burwu sahles; jo zaur to weentil tohs laudis warroht peewest pee kristigas tizzibas, ka teem eedohdoht dsert elji no wahriteem behrneem. Bagani tahdas leeku apfuhdschanas fadsirdejuschi un lassijuschi, nu sahla fadausihit lohgu ruhthes un dsennaht kristigohs. Gan Taijlors gahja melleht palihdsibu pee waldibas, bet bij welti. Tanni 24. Augustâ p. g. ta walloda tikka islaista laudis, ka tee missionari atkal effoht sagguschu 24 behrnus, un zittus no scheem winni effoht apehduschu. Traks kauschu pulks missionaru nammam uskrittis, noahrdija weenu seenu, laupija un peelikka ugguni. 2 seewas tikka eewainotas, weenai seewinai, kas bij usgruhahm kahjahm, bij ja-islezg no 15 pehdas augsta lohga, ka laj warretu glahbtees; missionars Reid paspehleja weenu azzu, zitti tikka daufti un aplaupiti. Rineeschu teefaskungs to namneeku likka spaidiht, kas missionareem bij isnohmajis sawu nammu; winsch schim gribbeja isspeest to leezibu, ka kristigee effoht nolahwuschu behrnus. Bij Deewa brihnum, ka wiffi kristigee tal wehl sawu dsihwibu dabuja isglahbt, kad nakts usnahza. Gan Erlandeeschu fubhtihis par tahdeem warras darbeem schelajahs Belingâ pee Rinas Keisara ministereem, bet mas fo tikka klauftihis; tad winsch it ihfi 3 karraluggus aishubhtija us Nankingu, zaur leelgabbaleem to turreju wihzschehniu pee ta peedabuhht, ka tohs newainigohs

fweschneekus laj farga pret lauschu trakkumu. Tee Enlandeeschu kaxxa-kuggi laikam tur bij tee labbafee pateefbas leezineeki; jo lihds la fchee bij kocht, te wihzelehninsch tuhliht tohs abbus teefastungus Jaugtschawâ litka nogahst no ammata un teem missionareem eedewa pilnigu atlihdinashanu. Bats missiones darbs irr garrigs darbs, bes leelgabbaleem strahdajams; bet pret warras un sleskawu darbeem walidiba laj palihds nabaga missionareem la katram zilwekam pat ar leelgabbalu spehku. G. B.

Kam kriht mahzitajus uszelt?

Kad daschlahrt par to teel rakstihst un runnahts, kam ihsti krihtocht un peenahkotees mahzitajus uszelt, un kad muhsu laikos deemschehl par scho meeradardu daschlahrt strihds irr zehlees: tad arri muhsu Latweeschu Awiselm par scho leetu gan peeklahjabs runnaht un sawu padohmu isteikt. Latw. Awischi rakstijabs labbi sinn, la winsch ar saweem wahreem likkumus nepahrzels, lo augsta Reisara rohka irr apstiprinajufe; arri katre kristigs zilweks, bes mannas teilschanas, likkumus turrehs zeena gohda; lihds lamehr wezjee likkumi no paschas walidibas teel atrasti par nederrigeem un tadeht teel pahrzelti. Bet laj gan likkumus nepahrzelschu, tal par scho leetu schê gribbu runnaht 1) tadeht, la tas walidibai nebuht nau pretti, ja ar gohdu un apdohmu pahrspreesch un pahrbanda likkumus un ja katre sawu padohmu issakka; jo augsta walidiba tahda wihse dabu dsirdeht sawu pawalstneeku wehleschanohs un padohmu, un 2) tadeht, la laudis arri zaur to wairahf teel apmeerinati, ja kahdu leetu apspreesch un pahrrunna bes eenaidibas un bes spihsteschanas, bes bailehm un bes slohpschanas. Mahzitaju uszelt pehz taifnibas peenahkabs un kriht wisfeem teem, kas to basnizu un mahzitaju usturr; jo eeksch Deewa draudses neweenam nebuhs lihds spreest, kas arri nezeesch lihds un nestrahda lihds. Sinnams, es schê til runnaju par Ewangeliskas Lutteriskas tizzibas draudselm, jo Reemeru- un Greeku-katoku preesteri zaur zaurim neteel zelti no draudschu, bet no basnizas walidibas puffes. Par fweeschu tizzibu leetahm man nekriht teefacht un spreest, til spreeschu un runnaju par mannas karsti mihletas Ewangeliskas basnizas leetahm un waijadfibahm. Weenai draudsei, kas patte buhwe sawu basnizu, kas patte usturr sawu mahzitaju, arri gribbabs to mahzitaju uszelt, kam patte ustizzabs. Bet pee weenas draudses daudi lohzeffu peederr; kurreem stary scheem tad nu kristu lihdsrunnaht un lihdsfchtim- meht pee mahzitaju uszelschanas? Kahdabs, la ta ihfaka un skaidraka aibideschana us schahdu jantashanu buhs ta patte, lo augschâ jau isteizu: teem draudses lohzeffleem kriht lihdsrunnaht un sawu balsi nodoht, kas to basnizu un mahzitaju ihsti usturr. Ta basnizu un mahzitaju usturrefchana warr buht diwejada: waj winna irr uslikta us nekustamah mantahm, waj

winna irr usliktu us dwehfelehm. Kur ta basnizas un mahzitaju usturrefchana irr uslikta us nekustamah mantahm, tur scho mantu ihpafschneeki weeni pat buhs tee draudses lohzeffu, kas arri warrehs pagehrecht to spreeschanu pee jaunu mahzitaju uszelschanas. Kur ta basnizas un mahzitaju usturrefchana irr uslikta us dwehfelehm, tur arri wiffas tahs dwehfeles, kas par to usturrefchane galwo, warrehs pagehrecht to spreeschanu par jauni iswehlejamu mahzitaju. Kahda tad nu ta leeta lihds schim pee mums bijufe? Kad wezjos laikos semneeki wiffi lihds wehl bij dsimts- laudis, tad paschi lihds ar sawahm mahjahm pehz likkumeem peederreja muischneekem; tad semneeks it nekahdu balsi un rekti newarreja pagehrecht pee mahzitaju uszelschanas, jo muischneeks no sawas mantas wiffu makfaja. Kad dsimtsbuhfchana tikka nozelta preeksch 50 gaddeem, tad semneeki zitti palikka par rentneekem, zitti par kalpeem. Tee kalpi neko nepalihdseja un wehl nepalihds pee basnizas un mahzitaju usturrefchanas, bes ween katre reis sawu dahwanu dohd, kad eet pee Deewgalda, waj salaulaschanas u. t. j. pr., bet to paschi katre fweeschneeks arri darr, kas us pusgaddu, waj us pahri mebnescheem kahda draudse dshwodams, tur eet pee Deewgalda; turkocht tas kalps arri ne-usnemum nekahdu galwo- schanu, un ja pat winsch nespehi lo doht, ta til ween tahds mahzitajs tomehr no winna lo pagehrehes, kam sirds weeta naudas maks krukts. Par schim dohschanahm neweenam zittam nebuhs sinnaht bes ween tam dewejam un nehmejam. Tee rentneeki, weenasga waj sawu renti atklaufsja ar darbeem, waj taggad makfa ar naidu, arri nau tee galwotaji, kas basnizas un mahzitaja usturrefchane usnemum us sewi, bet winneem ta klaufschana un makfa- schana pee basnizas un mahzitaja muischas teel peerehki- natas pee arrentes-summas, lo muischneekam makfa; ja fainneekam nebuhtu jabuhwe basniza un mahzitaja muischa, ta winnam par to buhtu jamakfa leelaka rente. Ta tad tas rentneeks zaur to basnizas un mahzitaja muischas buhweschane nelo nepaspehle, bet til tas leelgruntheeks ween, kam ta galwas muischa peederr; jo tas muischneeks kas pateefi no saweem mahju rentneekem nemtu leelaku renti preeksch sewis, ja winnam weeta tee rentneeki nestrahdatu pee basnizas un pee mahzitaja muischas, par lo patte ta muischa irr par galwoschane. Tadeht rentneeki un kalpi pehz taifnibas til ilgi newarr pagehrecht to spehku, la drihst uszelt draudses mahzitaju, lamehr ta galwoschana par basnizas un mahzitaja usturrefchane guff us muischahm un neguff us dwehfelehm. Bet affal zittada ta leeta isnahf, ja rentneeki sawas mahjas irr atpirkuschu us dsimtu. Dsimts fainneeks jeb masgruntheeks pats irr palizzis par ihpafschneeku nekustamai mantai, kas galwo par basnizas un mahzitaja usturrefchane; dsimts- fainneekam tahs klaufsbas pee basnizas buhwehm wairis

nau peerehkinatas pee tahs rentes, kas buhtu jamakfa zit-tam, bet dsimtsfaimneekš patš to fšahdi zeeſch un ar ſawu grunti patš irr palizziš par galwotaju pee baſnizaš uſturreſchanaš. Tadeht arri pehz teem taggadejeem liſkumeem ta gan, pehz mannaš ſapraſchanaš, buhtu weena pilniga taiſniba, ja eeſch wiſſahm tahm draudſehm, kur daudš waj maš rentneeku poliſkufchi par dsimtsfaimneekem waj mašgruntneekem, wiſſi ſchee dsimtsfaimneeki drihſtetu lihdiſpreeſt pee mahzitaju uſzeliſchanaš un pee wiſſahm draudſeš leetahm, par ko taggad muhſu kon-wentēš til leelgruntneeki ween, waj nu paſchi waj zaur ſaweem weetneekem mehdi ſpreeſt. Tad arri taš padohmš buhtu peenemmomaš, ko eſmu laſſijiš eeſch „Balt. wehſtn.“, prohti: pehz tahš ſemmeš leeluma buhtu janoleek taš baſſchu ſkaiſliš, kaš kriht leelgruntneekem un atkal kaš kriht mašgruntneekem. Kad noliktu uš katra arflu ſemmeš, waj uš katra pušarflu, waj uš 500 waj 1000 puhraweetahm arramaš ſemmeš weenu baſi, tad tee mašgruntneeki, kam lohpā til daudš ſemmeš irr, no ſawaš puſeš iſwehletu weenu runnataju, kaš wiinu wahrda eetu uš kon-wenti, jeb uš draudſeš preekſchneeku ſa-eeſchana, tur ſawu baſi tāpat nodoht, ka katra leelgruntneekš ſawu baſi nodohtu pehz ſawaš muiſchaš leeluma, ja no ta atrekhina tahš pahrdohmaš mahjaš, kaš peederr mašgruntneekem. Pehz mannaš ſapraſchanaš pehz taiſnibaš til tā ween warretu darriht, ja ta baſnizu un mahzitaju uſturreſchana paleek apgalwota no nekutaſtahm mantahm un ne no paſchahm dwehſelehm. Schiš padohmš warreht nepatiš nedš daudš muiſchneekem, nedš daudš ſenneekem; bet kaš to leetu apſwers beſ leeku cenaidibaš un beſ leeku draudſibaš, til pehz taiſnibaš ween, taš warreht arri teišk: ka ſchiš padohmš irr dibbirahš uš taiſnibu. Sinnamaš ſcho padohmu patš til ilgi ween til aiſſtahweſchu par taiſnu padohmu, kamehr ta baſnizu un mahzitaju uſturreſchana neteek apgalwota no dwehſelehm bet no nekutaſtahm mantahm waj muiſchahm; jo kaš to baſnizaš uſturreſchana apgalwo, tam arri buhš runnaht un ſpreeſt eeſch baſnizaš waijadſibahm. Nu wehl buhtu ja-aydohma, kašda ta leeta gan iſnahktu, ja ta baſnizu un mahzitaju uſturreſchana netiktu apgalwota no nekutaſtahm mantahm, bet no dwehſelehm, jeb no tizzibaš beedribaš lohzeekem.

(Uš preekſchu beigušm.)

„Ihſa Geögrafiſja

jeb ſemmeš iſſtahſiſchana preekſch pagasta un aprinka ſkohlahm ſaraktita no D. Band, Baldoh-neš draudſeš mahzitaja. Mihgā 1867.“ Pee G. Plates drukkata, maſja 20 kap. f., — 60 pušlappi. Schi derriga grahmatina to pilnigi nopelnijuſe, ka Latweeſchu rakſtu (draugu) beedriba to irr apdahwinajuſe ar gohda-maſju, un Latw. Awiſchu apgahdatajam lohti

ſchehl, ka jau agrahkt ruhmeš nebiš „Baſn. un ſkohl. ſinaš“ to peeminneht. Zeen, rakſtitajaš nau nehmiš kaut kašdu Wahzu geögrafiſju, ko wahrdu pehz wahrda buhtu pahrtulkoiš; bet daſchu gaddu ar ſkohlſchana patš puhlejees, un muhſu pagastu ſkohlw waijadſibaš pahrdohma-jiš un iſmeklejiš wiſſch ſcho geögrafiſju ſaraktijiš iſhti pehz muhſu waijadſibahm. Walloda irr ſkaidra, teikumi irr iſhti un ſaprohtami. Tai grahmatai irr 2 dakkaš. Birmā dakka irr mahzihtš, kašda ſemme irr patte eeſch ſawaš dabbaš ar ſaweem uhdeneem, ſemmehm, kalneem, ar gaiſu un ar augkeem; ohtrā dakka irr mahzihtš kašdi paſchi tee zilweki wirš ſemmeš, kašda winneem diſhwe, kašdas un zil waſſiš winneem eetaiſ-taš un kašdas taš ſemmeš wirſuš irr palizziš zaur zilweku puhlinu. Par tahm waſſiſhm runnajoht rakſtitajaš nau eefahziš waj ar Portugali waj ar Wahſemmi, bet ar to waſſi, pee ka mehš peederram, prohti ar muhſu Keiſara waſſi. Taj gan par wiſſu Kreewwaſſi deewögan paſchi tur teek runnahtš, tad rakſtitajaš wehl paſchahkt irr runna-jiš par muhſu Baltiſkahn gubernijahm, ar gudru padohmu eewehrodamaš, ka Latweeſchu behrneem wiſgrunti-gahkt japaſiſht taš ſemmeš gabbalaš, kur paſchi diſſimufchi, aug un diſhwo. Katram ſkohlmeiſterim ſcho geögrafiſju warreht peedahwaht un uſteikt it drohſchi; kaš til ween reiſ ſawaš ſkohlā ar ſaweem mahzeekem buhš iſgahjiš zauri zaur ſcho geögrafiſju ar aydohmu, taš jau zittu wairš ne-nemš. Bet kad ſchē wirš ſemmeš neweena leeta pat no galla newarr buht pilniga, tad nu arri pee ſchiš grahmataš kašdas wainaš gribbu peeminneht, ko eſmu atrad-diš, un ko zeen, rakſtitajaš gan warretu pahrlabboht, ja ohtru drukkly uš preekſchu apgahdahš. Drukkalaš wainaš nepeeminneſchu; bet kad rakſtitajaš wiſzaur irr rakſtijiš: „mehneš, — debbeš, — bauſli, — Azohri, — zohne.“ tad jaunā drukkā gan buhš jaleek: „mehneš, — debbeš, — bauſli, — Azori, — zone“; jo kad wiſſch gribb rakſtiht „mehneš, debbeš,“ tad winnam arri nebiš jaraſſta „gaiſš, beeſš, ſiltumš,“ — bet „gaiš, beeš, ſiltum.“ — Tanni wahrda „zone“ ta „o“ neteek iſſauk-ta „Da“ ka eeſch ta wahrda „krohš“, — waj „Ua“, ka eeſch ta wahrda „ſohbš“, bet ſkaidri „o“ ween, ka tanniš wahrdoš „lihgo“ — „no“. Arri nebiš jaraſſta „dabbuht,“ bet „dabuht,“ no „da“ un „buht.“ Arri nau riſtigi teišk: „Kurſemmi eſari un uppeš netruhkſt“ — bet: „Kurſemmi eſaru un upju netruhkſt.“ — Tomehr retkaš tahš grahmataš, kur til maš wainu pret wallodaš atrohn, zil ſchē. Par paſchu geögrafiſju un ne par wallodu runnajoht, buhtu bižiš labbi, ja rakſtitajaš til nebuhtu peeminnejiš tohš Kurſemmes 5 wiršpilaſ-kungu aprinkuš ween, bet arri tohš pilaſkungu aprinkuš. Pee Wiſſemmes 4 aprinkeem bij japeeminn, ka ſchee irr ſemmeš teeku aprinki, un tee 9 brögguteeſaš aprinki bij japeeminn pee wahrdeem. Ka wiſſuš laundarritajuš no Kreewſemmes aiſſenn uš Sibiriju, nau

riftigi; jo dauds laundarritaji schepat teel teefati ar zee-
tumu un ar frohna-darbeem. Bet schihs peeminnetas wai-
nas pateesi jo masas pret tahs grahmatas labbuma un
wehrtibas; mehš drohfschi scho geografsiju warram nolikt
blakkam tahm geografsijahm, kas pee wairahl mahzitahm
tantahm irr atrohnamas preeksch pagasta skohlahm; schi
grahmata tur nepaliks launa. Laj gan drihs arri laud-
kahrtes nahku gaisma, pehz schihs geografsijas mahzibahm
aprakstitas, til laj tur neraksta „Anglija. — Estreich“ —
bet „Galande. — Austrija“ ween, ko zeen. rakstijajs sawa
grahmata irr salizjis pa diweem kohpa. Kad zeen. rak-
stijajs to grahmatu fakkahs rakstijis arri preeksch „aprin-
tu skohlahm“, tad gan irr sihmejis: „draudschu jeb
kirspehlu skohlās.“ Sirsnigu paldeems par scho
teizam grahmatu un par to leelu puhliu, ar ko ta sa-
rakstita.

Sables pret skohlās mehri.

(Padohms; ko Wahnes skohlmeisters K. Simonsohn ammata beedru sa-
nahkschana*) preekschā lizjis.)

Pagasta skohlai irr jadarbojajs ar to, ka tahs gari-
gahs Deewa dahwanas behrnu firdis tohp dedsinatas,
kohptas un labbi audsinatas. Winna behrneem sneeds
mahzibas un gudribas, kas netil ka skohlās laikam, bet
wissam muhscham un ne ween schim muhscham, bet arri
winpus kappā sawu swehtibu laj nefs. Daschadas tahs
leetas, kas behrnu galwās un firdis jaleij, bet ta wissu-
pirma un augsta gabdaschana irr un paleek ta, laj katrs
behrns buhtu Deewa behrns un pee wissa labba darba der-
rigs. Un tee augti, ko skohla pee weena behrna sagahda,
irr swehtibas un mantas gabbals, kas wisseem zitteem
arri nahk par labbu, tā ka kristiga deewabihjiga dsihwo-
schana plehschahs un, lohzeklis pa lohzeklam, wissa draudse
paleek par mahzitu un gudru, prahtigu un slawejamu
draudsi. Tapehz tad arri basniza ka waldischanas gar
skohlās buhschann ruhpejahs. Bet jautasim: Zil tahku
tad skohla ispilda sawu weetu? Waj tur, kur behrnuš pa-
pilnam skohlo, arri redsam leelu pulku derrigu, saprattigu,
deewabijigu zilweku? Waj wissās dsihwes kahrtās pate-
siba un schihsstiba, gohds un smalkums, pasemmiba un
palkausiba arri spihd, un kahdas wehl tahs leetas, us ko
skohlā mahzija? Un ja ne, tapehz ne? Mehš atbildam:
tapehz ne, ka skohlās mahziba daudskahrtigi lihdsiga ma-
sam putninam, kas wehl nespehj skreet spahrnōs, un ko
nebehndneeku pulks dsenna un wahrdina, kamehr nomaita.
Spahrneli masi, to reds un par to behdajahs skohlmei-
sters katrai nedelai fahkotees. Kad behrnam ja-atbild, kas
isgahjuschā nedekā mahzihis, winsch to wairs nesinn.
Wismiršs! Ko fuhri, grubti mohzotees eemahzija, drihs,

*) Jan wairahl ka 2 gaddi, ka schahdas skohlmeisteku konferenzes arri
Wahnes, Luttriau, Gaike un Saldus skohlmeisteku statpā teel turretas.

drihs atkal wehja. Kad ohtra skohlās seema fahkabs,
behrna mutte tahda pat nomelejuse, ka pehrn to atnessa,
rohlas nesklaidras, prahts slinkuma un stikku pilns, wal-
loba melle pilna un neweddiga. Kur nu irr wiss mans
publinch? tā skohlmeisters sauz un sauz un reds, ka weens
pats nespehj sawu darbu par swehtigu darriht, ja tam ne-
nahk palihgā. Un tatschu irr jastrahda, laj spahrnini
dabutu eestipriatees. Bet waj nebehndneeki putninam
walku dohs? Nesinnu wis. Bet luhgschu winneem pa-
scheem, luhgschu arri teem, kam warra irr apfaukt, laj
glahbj un farga. Ko palihds pagasta publinch pee skoh-
las, ko palihds skohlmeistera gabdaschana, ko palihds
dascha labba atbilda no behrna muttes skohlās laikā, ja
ahrpus skohlās namma labs idilst un launs kupo?! Kur
laj nemmam sables pret scho mehri, kas skohlās dar-
bam usbruhl?

Behz muhsu dohmahm buhtu gan sables, un diwe-
jadi tahs buhtu nemmamas: eekschā un ahrā, jeb
fazzijim: par scho lectu jagahda

1) paschaj skohlai,

2) ahrpus skohlās.

(Us preekschu wehl.)

Behterburgas Jesus draudse:

dsim mufchi: rentneeka Woldemara Sender d. Alekxander; — atl.
unteroffiziera Krušina Kalita m. Sorbie; — atl. saldata Mettscha
Scheier m. Marri; — saldata Wabrina Keitin m. Kriutine; —
saldata Indrikka Obsol d. Jahnis; — atl. matroscha Kabesa Wihrol
m. Juljanna.

usfaukti: bittneeks Behteris Andersohn no Westenes Wids. un
Eda Laika no Pinnusenmes; — fullainis Mein Leijen no
Keel-Birschu-muischas Kurs. un Dlianna Gregorjewa no Behterbur-
gas; — kutscheeris Mikels Grafsmann no Kurfneeschem Kurs.
un Lihse Seeberg no Dundagas; atl. sald. Jannis Simenski
no Warschawas gubernijas un Karoline Brenz no Kolwinas, Beh-
terburgas gubernija; — fullainis Friedrich Gustaw Seberg no
Baltuses Kurs. un Emilie Joan Kamps no Alfenstahles muischas
Wids.; — bittneeks Andrešs Jaunseume un Leene Pahn,
abbi no Praulenes Wids.

atsimiggufchi: atraine Dorothea Popow no Rihgas, 61 g. w.,
— fullainis Pahwils Weinberg no Behter- (Kuku) muischas Kurs.,
45 g. w., — neprezzeta Marri Guhn no Balmeeres, 32 g. w., —
Alekxander Sender, 10 d. w., — kondaktehrs Andrešs Wilt,
50 g. w., — sald. Jurris Rihlais, 24 g. w., — atl. unteroffizieris
Jurr Jarris no Keel-Straupes Wids., 71 g. w., — feewa Dahra
Rihst no Kurs., 40 g. w., — feewa Marie Poljschmidt no
Zelgawas, 28 g. w., — feewa Madlebne Lienthal no Kurs.,
49 g. w., — sald. Krišch Konrad no Wids., 22 g. w., — atl. un-
teroff. Jannis Krubms no Kurs., 44 g. w., — atl. unteroff. Adolf
Kritahl no Kurs., 66 g. w., sald. Dahwids Grundak no Baisch-
talm-muischas Wids., 28 g. w.